

sa, Cucurbitulæ, Ligaturæ, Frictiones,
& c. valde prædicantur.

C A P. XXI.

De Fluxu Alvi.

1. **E**ST Alvi fluxus, quo nimia cum frequentia & copia humores varii per alvum evacuantur.

2. Si materia excreta sit cibus indigestus dicitur *Lienteria*; si semi-fermentatus sit, Crudus, & cinera cei Coloris, vel albescens instar Chyli, dicitur *Cœliaca* (apud quosdam Medicos audit nomine *fluxus alvi Chylosi*) sed si excrementa factis digesta & fermentata fuerint, sed liquida vel aquea, dicitur *Diarrhœa*, in quâ si excreta flava sint Bilis peccat, si pituitosa & viscida serum in culpa est, sed si nigra & discolorata sint acidum occurrit.

3. *Causa Lienteriæ* est aliquid fermentum Ventriculi obtundens, & etiam fibras ejusdem irritans, unde contenta sua infermentata & festinanter nimis propellit. *Cœliaca* oritur ex obstructione vasorum lacteorum

rum & transcolationis Chyli per ea, non excludendo defectum etiam Biliis. *Diarrhœa* producitur à nimia feri vel lymphæ copia; quæ cum è Vascularibus suis in partem affectam effundantur, ibi bili occurrunt; & ex horum concursu excitatur effervescentia; hinc morbus magis vel minus est acris, Biliosus, ferosus, vel acidus, prout varia salia intestinalia irritant, & Spiritus Animales perturbant.

4. Quælibet fluxus alvi species diu persistens & magnum excitans dolorem, vel si excreta sint nigra, livida aut viridia, suspicienda est; & *Lienteria* & *Cœliaca* magis quam *Diarrhœa*.

Fluxus alvi Criticus sine notabili dolore magis conducit quam nocet.

5. *Cura.* Praxis omnium Medicorum & experientia quotidiana hoc extra controversiam ponunt, quod in fluxu alvi curando initium sumendum est à Catharsi; quæ humori peccanti adaptanda est, cui etiam copiose immisceantur *Balsamica*, *Aromatica*, & si dolor admodum urgeat, *Anodyna*. Ut si bilis in culpa sit,

℞ *Rhabarb.* ʒj. *Sal. Absinth.* gr. x.

D 2

Nu-

Nucis Moschatae ℥j. *Laudan.* *Londienf.* gr. M. f. Pulvis. Vel,

℞ *Pulver. Rhei* ℥ij. *Sal. Volatil. Urin.* [gr. viij. *Ol. Cinnamom. Fenicul.* aa. gut. iij. cum *Extracto Rhamni* f. *Pillulæ.*

Si excreta sint nigri aut viridis coloris, *Absorbentia* & *Bezoardica* addenda sunt, quæ etiam in quolibet fluxu alvi conducunt, purgatione prægressâ.

1. ℞ *Bezoard. Mineral.* ℥j. *Castor.* gr. x. *Rad. Tormetill.* ℥jss. *Laudan.* gr. vi. *Ol. Cinnamom. Menth.* aa. gut. iij. f. Pulvis. pro unâ Dosi.

2. ℞ *Rad. Tormetill.* ℥jss. *Catechu* ℥ij. *Mastiches, Succini* aa. ℥j. *Cinnamom. Sem. Papav. Cari* aa. ℥j. *Pulveris.* & cum *Syrupo Menthæ.* f. *Electuar.* pro sex Dosibus.

Externe Adstringentia leviora & *Balsamica Aromatica* applicentur, ut *Tacamahaca, Mastiche, Ol. Menth. Macis, Asinth.* &c. Vide duo *Capita* ultimò prægressa.

C A P. XXII.

De Dysenteria.

1. **E**ST immodica evacuatio materiæ purulentæ vel Sanguineæ per alvum, cum torminibus acrioribus & ulceratione Intestinarum; quandoque cum *Tenesmo*, & sæpe cum *Febre*.

2. Quandoque solummodo Intestina Crassa afficiuntur, sicut dignoscitur ex dolore magis gravativo & hebetante, & ad latera Abdominis afficiente, & ex excretis minus purulentis & sanguineis: Sed si Intestina Tenuia afficiantur dolores acuti quaquaversum per integrum abdomen radiantur, neque derepente dejectionem producant. Si dolores incessantes adsint, ulcus indicatur. Si *Symptomata* extremè mala sint sive dolore, Gangræna metuenda est.

3. *Causa* est Acrimonia heterogenea Salina in Sanguine, unde adeo tenuis & acris evadit ut meatus Coeliacos tenuiores perrumpant, & in intestina irruens, eadem corrodat &

exasperet; etiam *Succus Pancreaticus* & *Bilis* exinde depravantur, & *Vapores*, & *Tormina* excitantur.

4. Est morbus periculi plenus, & si concomitetur *Nausea* seu cibi fastidium, febris, *Vigiliæ*, *Vomit*us, & *f*itis extrema; vel si excrementa sint valde nigra, disjuncta & lacera quasi, & veluti frustra carnis unà excernantur; omnia, inquam, hæc sunt mali moris *Symptomata*; sed si adsint etiam *Sudores frigidi*, *Leipothymia*, & *Convulsiones*, de cura non amplius sperandum est.

5. *Cura*. Si Malignitas constet, præstat initium sumere à *Bezoardicis* & *Diaphoreticis*, ut

R. Theriac. Andromach. ðij. Sal. Viperar. gr. vi. Ol. Cinnamom. gut. j. Misc.

Ordinario autem in principio *purgationem* instituimus ope *Cathartico-rum* in proximè prægresso *Capite nominatorum*, & plerumque quidem præparationibus quibusdam ex *Rhabbaro*. Sed *Purgativa*, sicut & omnia alia *Remedia*, moderatâ *Dosi* exhibenda sunt.

Deinde *Adstringentia* adhibemus primo leviora, & denique fortiora
fi

De Dysenteria. 79

(si opus sit) semper addendo *Opiata* (nisi *Symptomata* mortem minitentur, vel dolor non multum urgeat.)

℞ *Lapid. Hæmatit. Sang. Dracon. aa. ʒss. Radic. Tormentill. Bistort. aa. ʒj. Ol. Menth. Nucis Moschat. aa. gut. viij. Laudan. Londinens. gr. vi. Conserv. Ros. Rubr. ʒj. fiat Bolus. Dosis ʒij. vel iij.*

His adde *Sem. Plantag. Papav. Corall. Mastich. Succin. C. C. Crocum Martis Adstringentem, Bolum Catechu*, ut & omnia terrestribus particulis gaudentia, & etiam quæ hæcenus præscripsimus in *alvi fluxu* curando; & si adsit malignitas adde *Pulv. Viperar. Serpentum, Camphor. &c.*

Enemata etiam conferunt, quæ fiant ex *lacte* vel *succo Plantaginis, Vitellis Ovorum, & Terebinthina Veneta*. Pro *Enematibus* vide *Platerum & Riverium*.

Externe Adstringentia & Anodyna usupari possent, ut *Unguent. Comitissæ, Sumach, Ol. Cydonior. & similia*; vel,

℞ *Theriac. Andromach. ʒj. Rad. Tormentill. Boli veri aa. ʒiij. frustorum Panis ʒiv. Cum Aceto Rosarum fiat Cataplasma. D 4 Te-*

CAP. XXIII.

De Doloze Colico.

1. **E**ST molestissimus doloris sensus in *Abdomine*, dependens à solutione Continui. Partes affectæ sunt Intestinum *Colon*, ejusdem Tunicæ & Membranzæ, vel partes adjacentes, vel nervi *Mesenterici*.

2. *Signa*. Dolor vehemens in Intestinorum regione, quandoque in uno, quandoque in pluribus locis situm, obtinens. Contractio vel Distensio partium *Abdominis* unà cum spissa & pauca urina, Adstrictione Alvi, Vigiliis, Siti, vomitu, febre, sudoribus frigidis, deliquio Animi, &c.

3. *Causam* arbitramur consistere (saltem plerumque ita se habet) in præternaturali fermentatione *Succi Pancreatici* & *Bilis*; vel nempe unus vel uterque vitiosus existit, vel chylo indigesto occurrunt. Verisimile est flatulentam aliquam, viscidam, acidam, vel acrem materiam produci, &c. quanquam minime du-

dubitamus quin hic affectus oriatur aliquando à perturbatione Spirituum Animalium (vel in Cerebro, vel in Plexu Mesenterico) qui cum in membranofas & fenfitivas *Abdominis* partes impetuose diffiliant, Contractionem, Distensionem, Disruptionem, & Divulsionem partium, & consequenter dolores, producant.

4. Si *Dolor Colicus* sit lenior sine mali moris Symptomatis facillè curatur; sed si dolor fixus sit, & alvus adstrictior; Vigiliæ, Vomitus, Leptothymia, &c. etiam adsint, res in magno discrimine versatur.

Colica Spasmodica sæpe diu perstat, & omnia remedia quæcunque eludit; quandoque fixum observat locum, quandoque vagatur per *Mesenterium* & alias partes; immo & aliquando in *Paralysin* vel *Epilepsiam* definit.

5. Cura aptissime inchoabitur ab *Enematis Emollientibus* & *Carminativis* (quamcunque agnoscat causam) compositio fieri posset ex Lacte, Jusculo, (præcipue ex Carne Ovilla) unà cum Herbis *Emollientibus* & *Seminibus Carminativis*, quibus adde Olea, Vitella Ovorum, *Terebinthinam*, *Tincturam Colocynthis*.

D 5 dos,

dos, & Infusionem Croci Metallorum ; Aloe, Manna, &c. quæ sæpius reiterentur si opus fuerit.

Cathartica etiam quandoque morbum hunc solvunt, quæ fiant ex Senna, Rhabarbaro, Manna, Tamarindis, Extracto Colocynthidos, adjunctis Carminativis & Emollientibus (prout urget occasio) & ultimo Opiatis, si modò dolor intensissimus sit; sed si magna sit alvi & Intestinarum Adstrictio, Opiatorum usus differatur donec hoc Symptoma minuat.

Ut ad Particularia descendamus; in Colica flatulenta producta à Bile Volatili commixtâ Pituitæ Viscidæ, & ex intestinarum distensione seipsam prodente.

I. Injiciatur Enema Emolliens & Carminativum; deinde.

℞ Elixir. Salutis ℥ij. Syr. Rosar. Solutiv. Aq. Cinnamom. aa. ʒj. M. pro unâ Dosi. Deinde.

℞ Dianisi ℥ij. Laud. Lond. gr. i. Syr. Menth. q. s. Electuarium.

Sed si procedat ab Acide, quod dignoscitur ex Algore, unâ cum contorsione, &c. tum Salia Volatilia Oleosa præcipua sunt, quibus adde Absorbentia, Diuretica, & omnia

nia *Alkalia*; & ſi addas *Opiata*, magis efficacia evadunt; dolore autem recedente exhibeantur *Melanagoga*.

Si ſit dolor ardens & comburens quaſi, cum ſapore oris amaro, & ſiti, & oriatur à *Bile acri*, *Refrigerantia* adhibenda ſunt; ut *Cichor. Plantag. Acetoſell. Citr.* & præcipue *Spir. Nitrè Dulcis*.

Etiam *Emulſiones ex Seminibus Frigidis*; vel *Opiata* ſemper *Carminativis* juncta.

Præterea *Enemata & Cholagoga* vi-ces ſuas obtinent; quæcunque enim ſit cauſa, hoc ſemper pro *Axiomate* tenendum, eſt, quod *Alvus* ſemper laxior eſſe debeat.

In *Colica Spasmodica* Incipiendum ab *Enematis*. Ex. Grat.

℞ *Decoſt. Commun.* ℥j. *Tinctur. Caſtor.* ʒj. *Laudan. Liquid. gut.* xx. *Ol. Succin.* x. f. *Enema*. Talia *Enemata* cum *Arthriticis & Anodynis* maxime efficacia ſunt in *Spiritibus* efferis compeſcendis. Deinde quæ præſcripſimus in *Colica* ex cauſa *acida* vel humore *Melancholico* ortâ, hîc etiam conveniunt, quibus addantur *Antispasmodica*. Exempl. Grat.

℞ *Spir. Roriſmarin. Tinctur. Caſtor.*
D 6

stor. aa. ʒj. Sal. Volat. Succin. Lumbricor. aa. gr. vi. Ol. Pomor. Aurantior. Nucis Moschat. aa. gut. viij. Laudan. Liquid. gut. xl. Misc. Dosis gut. xx.

Hujusmodi Remedia sæpius propinari possent in ʒj. *Aqua Cinnamomi tenuioris*, vel *Aquæ Lumbricor. Magistral.*——— *Etiam Tinctura Antimonii, Cinnabaris Antimonii, Sulphur Anodynum & illud Vitrioli, &c. conducunt.*

Externe *Salia Volatilia Oleosa* multum celebrantur pro fomentationibus; speciatim si componantur ex *Spir. Rorismarin. Salvie, Chamomil. & addantur Spiritus & Olea Lumbricor. Terrestr. Sanguinis Humani, Ol. Caryophyllor. Semin. Anis. & similia.*

De horum successu nosmetipsi Oculati Testes testimonium perhibemus.

C A P. XXIV.

*De Iliaco Affectu, vulgo Passione
Iliaca.*

1. **E**ST Dolor Intensissimus in Intestinis Tenuibus, & nonnunquam in Crassis, cum fæcum Alvi retentione, & quandoque Vomitione.

2. *Causa.* Procedit plerumque ab Inflammatione *Ilii*; à materia aliqua acri, (five Bili, five liquore Glanduloso in austeram diathesin degenerato (cujus irritatione motus Intestinorum peristalticus invertitur, & Spiritus Animales (sicut in omnibus Inflammationibus) in furorem excitantur, & dissipantur; qui tantum cient tumultum ut Tunica Intestinorum extendantur, & Intestinorum meatus coarctetur & occludatur: Quibus adde fæces induratas, flatus, Lumbricos, Hernias, &c. quæ (ad minimum (*Causæ Antecedentes* nuncupari possent.

3. *Signa.* Dolor acutus, & excretionis fæcum alvi privatio, & sæpe

pe Tumor durus in *Abdomine*, & ejusdem distensio flatuosa, unde subsequitur omnium humorum in primis viis stabulantium vomitus, & sæpissime ipsarum fæcum alvi.

Si morbus procedat ab *inflammatione*, adest *febris* & calor intensus; si ab ulla *Obstructione*, parum aut nihil febricitant; si à *flatibus*, dolor incertus de loco in locum vagatur.

4. *Affectus Iliacus* raro curatur nisi procedat vel à *flatibus* vel *fæcibus induratis*; quo casu sæpissime curam consequimur.

6. *Cura.* Humores Austeri sunt corrigendi; motus Intestinorum inversus in pristinum statum reducendus; & perturbatio Spirituum Animalium Temperanda est. Si adsit *Febris* initium sumatur à *Venæsectione*; sin alias, omittatur. Sed quomodocunque se habeat, *Enemata ex lacte & saccharo*, adjunctâ *Essentia Castorei*, injicienda & sæpius iteranda sunt. Et, nisi adsint Vomitiones *Biliose*, *Oleum Amygdalarum*, vel *Olivar.* addi posset. Etiam *Fuscula pinguis* ore assumantur, & *Enematis* injiciantur. Et si dolor acerbissime urgeat, *Anodyna* (immo *Opiata*) una

unà cum *Antispasmodicis* exhibere fas est. Præcipue autem laudo *Castoreum*, quod Spiritus Furibundos temperat & compescit, & motum Intestinorum directum restituit. Deinde non solum *Emollientia*, *Laxativa Unguenta*, ut *Unguentum Arthanitæ*, & fomentationes ex *Colocynthide* & *seminibus Carminativis* in *Spiritu Vini* infusis &c. conducunt; sed & *Enemata* & *Cathartica* leviora (prout exigit necessitas) denuo reiteranda veniunt.

C A P. XXV.

De Ictero.

1. **I**cterus est Cachexia integrum corpus colore nigro vel flavo tingens.

2. *Signa* sunt appetitus iners, fitis, sapor amarus in ore residens; quæ Symptomata subsequitur pruritus, & quandoque flavus, quandoque niger color integram occupat Corporis superficiem, Urina colore intensè flavo prædita est, & linteum intinctum colore croceo inficit; adest & alvus constipata, & plerumque excrementa alba sunt.

3. *Causa* plerumque est defectus debitæ evacuationis bilis flavæ in Intestina; qui oritur vel à defectu fermenti appropriati quod illam à Sanguine separet; vel si separata sit in Hepate, quidam meatus Intestinalium occluduntur.

4. *Icterus* recens facillime curatur; sed si inveteratus sit, vel senio confectos corripit, vel mulieres prægnantes; vel si morbi pejoris Indolis

con-

concomitentur, si adsit Diarrhœa, vel si contingat afficiente febre ante Crisin, in omnibus hisce casibus difficilis est curatu: Si procedat à morfu Animalis venenati, vel si febrem subsequatur, nonnunquam hisce morbis curatis & ipse cessat; non tamen semper ita se habet.

5. *Cura.* Quæcunque causa Icteri assignetur, nihil adhuc novimus quod par sit *Alkalibus Volatilibus Salinis*, vel *Catharticis commixtis*, vel in intervallis purgationis exhibitis. Quorum præcipua sunt *Salia Volatilia*, & *Spiritus Lumbricorum*, *Millepedum*, *Urinæ*, *Salis Armoniaci*, *Viperar.* &c. Purgativa autem conficiantur ex *Rhabbaro*, *Croco*, *Aloe*, & præcipuè ex succo *Rhamni*, &c. Exempl.

℞ *Syr. de Spina Cervin.* ab ℥j. ad ℥ij. *Tinctur. Croci extractæ cum Aqua Cinnamom.* ℥ij. *Spir. Sal. Armoniac.* gut. xxx. vel xl. *Misc. pro unâ Dosi.*

Mulieribus autem prægnantibus, vel in casu quo *Cathartica* fortiora non conveniunt; horum vice,

℞ *Spir. Vin. Rectificat.* ℥x. *Sal. Volat. Urin.* ℥j. *Ol. Chymic. Absinth.* ℥j. *Ol. Cinnamom.* ℥j. *Croci Angli-*
can.

can. opt. 3j. Digerantur in vase vitreo bene obturato.

Hujusmodi Remediis utatur Æger sæpius, & tantum singulis vicibus quantum commodè assumere potest; vel si placeat, hujus vicem suppleat *Infusio Croci in Spiritu Volatili Urinæ*: Pro vehiculo usurpetur *Infusio florum Hyperici vel Chelidonii in Cerevisia Lupulata, Vel Vino albo aut Rhenano*. Præter hæc sunt & multa alia remedia, ut *Stercus Ovill. Asinin. Canin. Caballin. Anserin. Gallinac. Rad. Rubiæ Tinctorum. Alcanne, Curcumæ, Lapaib. Acut. Omnia Remedia Chalybeata, Hepatica & Splenetica*; vel,

1. *R. Milleped. Lumbricor. Croc. aa. ʒj. f. Pulvis pro unâ Dosi.*

2. *R. Pulv. Viperar. gr. xv. Croci, Sal. Volat. C. C. aa. gr. viij. Diascord. q. s. f. Bolus.*

Si alvus pigrior sit, injici possent *Enemata*, speciatim quando *Cathartica* usurpari nequeunt. ———— *Ultimò denique Sudorifica* conducunt ad reliquias expellendas, &c.

C A P. XXVI.

De Hydrope.

1. **H**ydrops est præternaturalis collectio materiæ serosæ, vel flatuum, abdomen & quandoque interum Corpus Tumore afficiens.

2. Dicitur *Ascites*, *Tympanites*, & *Anasarca* vel *Leucophlegmatia*. *Ascites* dignoscitur ex tumore abdominis, & sæpe pedum, femorum, & Scroti; Corporis emacrescentiâ, tussi & difficili Respiratione, Urina pauca sed spissa & sæpe rubra; frequenti etiam siti, & facie flavescente.

Tympanites autem dignoscitur ex hoc, quod Abdomen flatibus distendatur, sine ponderis sensu, & si pulsetur sonitum edit.

Anasarca vel *Leucophlegmatia* pallidum & à tactu foveam relinquentem tumorem producit, per omnes Corporis regiones dispersum.

3. *Causa proxima* est serum vel lymphæ & fortassis chylus; quæ vel ex ipsorum vitio (quod nempe nimium

mium serosa, viscida vel acria fiant) vel ex vitio vasorum (quod nempe ab obstructione quadam corrodamtur & disrumpantur) effluunt è por- mæriis suis, & collectionem præter- naturalem alibi producant, &c. *Tympanites* producitur à flatibus in Ventriculo, Intestinis, vel Mesente- rio inclusis.

4. *Hydrops* morbus est periculo- sus, sed si recens curabilis est; & facilius est *Anasarcam*, quam alias species curare. *Tympanites* & *As- cites* si inveteratæ raro curantur; præcipuè, si difficilis sit Respiratio; tussis adsit, Pulsus citior, virium collapsus, macies, Urina pauca & intensè colorata, sitis perma- gna, &c.

5. *Cura* consistit in obstructioni- bus removendis, materia extravasa- ta evacuanda, & partibus corrobo- randis: Quem in finem omnia sale condita, acida, viscida, & semi- cocta sunt vitanda, ut & Vinum, Spiritus Vini, & omne potabile fortioris indolis: Pro potu utatur *Decocto Lignorum cum passulis*, cu- jus semipintæ add. *Sal. fix. Absinth. Sambuc Genist. Stramin. Fabar. f.* mixtura pro potu; vel (si lubeat)
fiat

fiat Sacculus diæteticus ex iisdem
constans. Vel,

℞ Rad. Ari, Enul. Campan. Iri-
dis, Liquorit. aa. ℥ij. flor. Ebuli,
Sambuci, Centaur. aa. Mij Summi-
tat. Amar. dulc. Mij. Rorismarin.
Absinth. aa. Mfs. Sem. Anisi, Fenicu-
li, aa. ℥j. f. Sacculus pro ceverisæ
tenuioris congiis iij.

In huiusmodi vehiculis propinen-
tur *Salia fixa*, vel *Salia Volatil.* ut
Spir. Salis Armoniaci, *Urinæ*, *Vipe-
rar.* &c.

Sæpissime etiam experti sumus fe-
licissimum eventum ex usu sequen-
tis Decocti, quod si per duas vel tres
vices propinetur, maximam humo-
ris aquei quantitatem, summâ cum
efficaciâ, educet. Quod ita se ha-
bet.

℞ Scolopendr. Epatic. Sedi Major.
Salviæ Rubræ, Cocklear. aa. M. ij. Co-
locynth. ℥j. Raphan. Rustican. ℥ij.
Pulv. Glycyrrhizæ ℥ij. Baccar. Ju-
niper. ℥iv. Sem. Anisi ℥ij. Deco-
quantur omnia in Cerevilia fortiori
crudâ per spatium unius horæ. De-
inde cum frigescere incipit, Fermen-
tetur. Fermentatione peractâ ar-
ctissime obturetur & reponatur per
octo dies. Deinde detur usui, tem-
pore

pore matutino, Stomacho Jejuno.
Dosis ab zvi . ad xij .

Quandoque *acid. Spir. Nitri*, *Salis*, &c. & omnia *Diuretica*, multum pollent, ut & *Crocus* & *Tinctura Martis* quæ semper exhibenda est, (præcipue in *Anasarca*;) purgatio etiam crebro repetenda est. Ex-
empl.

1. $\mathcal{R}$ *Resin. Jalapp.* $\mathfrak{zj}$. *Croci Martis. Salis Absinth.* (vel *Genist.*) *aa.* gr. x. *Ol. destillat. Feniculi, Anethi,* *aa. gut. viij.* f. Pulvis, vel

2. $\mathcal{R}$ *Pulv. Jalap.* $\mathfrak{zss}$. *Syr. è succo Cucumer. Asinini* $\mathfrak{zss}$. *Tartar. Vitriolat.* $\mathfrak{zj}$. *Ol. Cinnamom. Gut. iv.* *Liquorit. pulveris. q. s.* fiat bolus pro duabus Dosisbus.

Etiam *Pillulæ Lunares* vel *Vitriolum Lunæ* profunt; ut & *Diaphoretica* & *Sal. Volatil.* *Bufon.* mixt. cum *Spir. Nitri*, *Antimonio Diaphoretico*, & *Bezoard. Mineral.* quæ) secundum *Riverium*) singulas *Hydropis* species feliciter curant.

Sed in *Tympanitide* & *Ascite* præter hætenus præscripta *Enemata* etiam multum laudantur; speciatim illa quæ ex *Hydragogis* & *Carminativis* constant.

Externe Emplastra, Cataplasmata,
&c.

&c. usurpanda sunt, ut *Emplastr.* è *Bacc. Lauri.* *Stipticum* *Paracelsi*, *Cataplasma.* è *stercore bovillo*, *Caprino*, *Columbino*, *Oleo Scorpion.* *Unguent.* de *Arthanit.* & similibus.

C A P. XXVII.

De Lumbricis.

1. **L**umbrici in variis Corporis partibus creantur, & (ut *Dollæi* verbis utar (*nulli sexui aut ætati parcunt vermes*: qui autem in Ventriculo & Intestinis generantur maximi sunt momenti; & eorum tres sunt species;

1. Sunt Rotundi & oblongi, non dissimiles Lumbricis Terrenis, & vocantur *Teretes*: Hi autem plerumque in Ventriculo & Intestino Duodeno reperiuntur.

2. Dicuntur *Lati*, sunt latiores & monstruosæ longitudinis, & non usque adeo vulgares.

3. Dicuntur *Ascarides*, suntque tenues, & numero reliquas species excedentes, & plerumque in Intestino recto receptaculum sortiuntur.

2. *Signa,*

2. *Signa*, Respiratio difficilis, halitus acidus & fetens, tussis, dentium stridor, pruritus narium, Vultus pallidus & ægritudinem præ se ferens, Oculi profundius siti cæruleo circulo cincti; quandoque excessus, quandoque defectus appetitus: Dolor, Tormina, & Distensio Abdominis; Sanguinis extenuatio, sitis, febris, convulsio, Epilepsia, &c. Nota bene, omnia hæc Symptomata simul non occurrere.

Ascarides pruritum ani producant; & pro parte unà cum fæcibus excernuntur.

3. *Causa* videtur esse cibus non rite fermentatus, sed cum crudus in Ventriculo & Intestinis permaneat, corrumpitur, &c. quanquam & non desint qui, ridiculè satis, asserere audent, Lumbricos generari ex Ovis Muscarum, unà cum cibo introsumptis.

4. *Lumbrici Rubri*, multi, & vivaces, malè se habent; si mortui sint, pauci & albi, facilius curantur; *Ascarides* non adeo difficulter; sed in *Latis* curandis maximus est labor: Lumbrici soli è Corpore prodeuntes in initio Morbi, malum sunt omen; sed si in declinatione Morbi unà cum fæci-

facibus exitum quærant, bona prædicunt.

5. *Cura.* Lumbrici sunt perimendi vel expellendi, materia illa cruda & pituitosa evacuanda, & fermentum debitum restituendum est.

Omnia fere *amara* Lumbricos interimunt, etiam *Acria*, *Salina*, & *Acida*, ut *Myrrha*, *Aloe*, *Radic. Rhabarb.* *Petasitid.* *Zedoar.* *Gentian.* *Summitat.* & *Semin.* *Absinth.* *Centaur.* *Tanacet.* *Colocynth.* *Rutæ*, *Angelic.* etiam horum *Salia* & *Olea Stillatitia*, ut & omnes *Spiritus Acidi*, ut *Vitrioli*, *Nitri*, *Salis*, &c. Quibus adde *Terrestria* & *Alkalizata*; sed præferenda sunt *Mercurialia*, in casu quo *amara* exhiberi nequeunt Ut,

1. *R. Mercur. Crud.* $\mathfrak{z}\text{ss}$. *Flor. Sulphur.* *Sacchar. alb. aa.* $\mathfrak{z}\text{j}$. *Misc.* fiat Pulvis. *Dosis* $\mathfrak{z}\text{ss}$.

2. *Mercur. Dulc.* *C. C. usti*, *Corallin. aa.* $\mathfrak{z}\text{ij}$. *Sacchar. alb.* $\mathfrak{z}\text{ij}$. fiat Pulvis.

Post hæc (aut similia) assumpta, bibat æger $\mathfrak{z}\text{ij}$. vel. *iv.* *Aqua Graminis* in qua *Mercurius* decoctus fuerit; & quandoquidem purgatio necessaria est ad Lumbricos expellendos, aliquando addantur priori

E

Dosi

Dosi Resin. Jalap. vel Scammon. gr. vij. x. vel xv. Si autem Pillulas vel Amara exhibere fas est.

1. R Pillul. ex duob. ʒj. Mercur. Dulc. gr. vj. fiant Pillul. pro unicâ Dosi.

2. R Pulver. Comitiff. gr. xv. Præcipitat. albi, gr. vj. Sacchar. albi, ʒj. Misc. pro unâ Dosi.

3. R Rhabarb. Elect. Myrrh. Sem. Tanacet. aa. ʒj. Cinnabar. Antimon. Camphor. aa. ʒj. Ol. destillat. Rut. Angelic. Caryophyll. aa. gut. ij. fiat Pulvis pro 3, 4, vel 5 Dosibus.

Omnia de Aloe participantia, ut Pillulæ Rud. Ruff. ex tribus, &c. juncta Mercurialibus, valde conveniunt.

Sed si adsit Diarrhoea Rhabarbari Pulverisati ʒj. reliqua antecedit, etiam omnia Terrestria, & C. C. ustum Oleo Vitrioli q. s. imprægnatum multum profunt.

Externe Emplastrum ex felle Tauri vel Bovis, Aloe & Pulpa Colocynthidos, cum guttis aliquot Olei destillati Absinthii, umbilico applicetur.

R Ol. Vulgar. Rut. Absinth. Sabin. aa. ʒij. Pulveris Colocynthidos ʒij. Diger. per 24. horas igne moderato.

Inun-

Inungatur Regio Umbilici hujusmodi *Linimentis*, vel *Unguento de Arthanita*: Unguenta quidem Mercurialia Lumbricos æque ac Pediculos enecant, sed vix tuto adhibentur.

Ascarides enecantur ab Enematis vel Suppositoriis, quæ componuntur ex amaris, ut Aloe, Colocynth. &c. prius tamen injiciendum est Enema de Lacte ad Lumbricos deorsum alliciendos.

Purgatio etiam debitis intervallis repetita necessaria est, sicut suprà præscripsimus.

Quod ad Symptomata attinet, ut febres, Convulsiones, &c. Vide horum Morborum curam propriam.

C A P. XXVIII.

De Scorbulo.

1. **E**ST Cacochymia, vel potius Sanguinis & aliorum Succorum prava Diathesis.

2. Vel Hæreditarium est, vel per accidens accedit; vel recens est, vel inveteratum; vel leve est, vel gravius & pertinax.

3. *Signa* sunt varia, ut Dolor Capitis, quandoque Acris & Acutus, quandoque Hebes & Gravativus; niger Cutis Color, Membrorum fatifcentia, Diarrhœa, Dentium Collapsus; Gingivarum humor, pruritus, dolor, & sanguinatio; pectoris infarctus, halitus fetens, Palpitatio, Appetitus pravus & inconstans, Tormina ventris, alvus nimium constipata, vel nimium soluta, urina pallida, quandoque rubra & sabulosa; Vomitus, Ructus, Singultus; Maculæ in cutis superficie apparentes, rubræ, cæruleæ & nigræ, quandoque in ulcera inveterata degenerantes: Etiam tremor, ossium crepitus,

pitus, & Articulorum contractio, Hebetudo, Vertigo, Convulsiones, Epilepsiæ, Podagra, Melancholia, &c. Notandum autem omnia hæc Symptomata simul & semel in eodem subjecto non occurrere.

4. *Causa* est Acrimonia seu Aciditas quædam in Sanguine; prior muriaticâ suâ acedine consistentiam pervertit, unde nimium attenuatur, & depauperatur; posterior suo acore massam sanguineam coagulat & inspissat, &c. Exinde vitatur Lympha, & consequenter Ventriculi fermentum.

Causæ accidentales eruendæ sunt ex usu irregulari sex rerum non naturalium, Climatis natura, Sanguinis dispositione Hæreditaria, &c.

5. Hic morbus est de Chronicorum genere, difficulter curatur, & ejus *Prognostica* dubia sunt & infida.

Sirecens sit, & Juvenes & Corpore Robusto præditos afficiat, curabilis est, (speciatim si ex accidente aliquo proveniat :) Sed si hæreditaria, vix ita abigi potest, quin denuo redeat.

6. *Indicationes Curativæ* consistunt in fermentis depravatis rectifi-

candis, Sanguinis Dyscrasiâ emendandâ, materiâ morbificâ eradicandâ, & in Facultatibus Digestivis & Vitalibus roborandis: Quæ omnia per stadia intermedia præstanda sunt.

Primò, æger hoc semper attendat quod utatur cibus Eupeptis; & sibi caveat de omnibus Salitis, Acidis, Muriaticis, & Saccharo imprægnatis; Cerevisia (quam bibit) sit bene cocta, & juncta *Antiscorbuticis*, præcipue præparationibus quibusdam *Chalybeatis*; deinde priusquam humores purgationibus excitentur, exhibeantur *Absorbentia* ad Acrimoniam corrigendam.

℞ *Croci Martis Bezoar. Mineral. & Fovial. aa. ℥j. Ol. Cinnamom. Aurantior. aa. gut. ij. Misc. fiat Pulvis. Pro unâ Dosi.*

Perstât in usu hujus (vel huic similis) per aliquot dies. Deinde si Ventriculus fœditatibus scateat, & vires permittant, propinetur *Emeticum*, & etiam *Catharticum*, sed & hoc & illud lenius esse debet, & prout postulat necessitas, repetendum est, (præcipue *Catharticum*) adjunctis *Antiscorbuticis*: Inter quæ si peccet acidum hæc sunt præcipua,

viz.

viz. *Cochlearia*, *Anagallis Aquatica*,
Perficaria, *Absinthium*, *Chelidon. Nasturt.*
Aquat. Rad. Raphan. Rustic. Petasitid.
Zedoar. Angelic. Baccae Juniperi,
Cinnamomum, *Pyrola*, &c. Sed *Salia*
Volatilia è regno Animalì, & *Spiritus*,
 ut *Lumbricorum Terrestrium*, *Viperarum*,
 &c. maxime sunt efficacia in Sanguine
 vivificando, & invigorando, quod nempe
 omnem Hebetudinem, Melancholiam, &c.
 amoveant: Exemplum.

℞ *Spir. Absinth. Cochlear. aa.* ʒij.
Sal. Volat. Viperar. ʒss. Ol. Baccar.
Juniper. Cinnam. aa. ʒj. Misce si-
 mul incorporando, Dosis gut. 40.
 in *Aqua Angelicæ*.

Sed in Temperamento Sulphureo-
 Salino, (ut ait *Willisius*) in quo
 putà sanguis attenuatus & depauper-
 atus existit, *Beccabung. Fumaria,*
Epatica, *Endrvia*, *Scolopendria,*
Dens Leonis, *Sedum minus*, *Lujula,*
Rad. Polypod. Petroselin. Cichor. Fe-
nicul. etiam Aurantia, Citra, Pruna
Damascena, Limones; omnes *Spiri-*
tus Acidi, ut *Salis, Sulphuris, Nitri,*
 &c. *Ens Veneris, Sal Chalybis*; &
 omnia *Terrena*, & similia, speciatim
 si adsit *Diarrhœa*, locum obtinent.

℞ *Succi Beccabung. Scolopendr. aa.*

E 4

ʒij.

℥ij. Aq. Lujulæ ℥j. Ent. Ven. ℥ij. Spir. Salis q. s. ad moderatam aciditatem. Syr. Fumar. ℥ij. Misc. Dosis ℥ij. vel iv.

Si *Tartarea* Visciditas in Sanguine hospitetur, *Salia fixa* Vegetabilium hæctenus designatorum multum valent, (speciatim si adjungantur *Spiritibus Mineralibus*, ut *Vitrioli*, *salis*, &c. vel *Tartaro Vitriolato*, quandoque etiam *Aromaticis*, ut *Oleis & Spiritibus Caryophyllor. Nucis Moschatæ, Feniculi, Anisi, &c.*) discutiant etiam, incidunt, & attenuant Mucilaginem illam Ventriculi plicis & meatibus Chyliferis impactam.

Sed & insuper conveniunt etiam *Aquæ Acidulæ & Minerales*, serum è lacte Caprino, & similia Diluentia, si non sola, saltem pro vehiculis.

Quoad varia Symptomata & Affectus *Scorbutum* concomitantia, siue ab ipso Scorbuto originem trahant, siue accidenti alicui existentiam suam debeant, *Sennerti Regula* semper firma manet, viz. Talia adhibenda esse Medicamina, qualia Symptomata illa, & Affectus illi propria cura postulant; semper tamen junctis *Antiscorbuticis*.

Quod

Quod ad *Cathartica* attinet, vide
horum exempla in Capite sequenti.

C A P. XXIX.

De Affectu Hypochondriaco.

1. **E**ST Corporis & Animi Ataxia.

2. Signa sunt incerta, sæpe quidem appetitus latrans, ructus acidi, vomitus, sputatio copiosa, flatus, Tormina, Dolores Lumborum & Hypochondriorum, respiratio difficilis, animus torpidus despondens, & rebus suis nunquam acquiescens.

3. *Causa* est acris, acida, & tenax pituita, in Ventriculo, Glandulis Salivalibus, Pancreate, Mesenterio, &c. unde succus nutritivus nimium exacuatur, & Spiritus Animales torpidi, caliginosi, & inordinati existunt.

4. Hic morbus magis molestus est & rædium movens, quam periculofus; Urina Lympida & alvus constipata mala habentur *Signa*; Urina spissa, nigra, sine febre, magis fausta prædicit.

E 5 5. Ch-

5. Cura non multum differt à curatione *Scorbuti* ; incipiendum est à *Præparativis* , ut,

℞ *Chalybis præpar. Oculor. Cancr. Bezoard. Mineral. aa. ʒij. Castor. ʒj. Ol. destil. Thymi gut. x. fiat Pulvis pro quatuor vel quinque Dosis* : Interea dum hoc usurpatur , injiciatur *Enema* unum aut alterum , si alvus pigra sit , sicut plerumque se habet ; deinde semel vel bis per septimanam purgetur æger hoc , aut simili , *Cathartico*.

1. ℞ *Pillul. de Ammoniac. Quercetan. ʒss. Extract. Hellebor. nigr. ʒj. Tartari Vitriolati ʒss. Ol. Succin. Majoran. aa. gut. iij. fiant Pillulæ pro duabus Dosis*.

2. ℞ *Pillul. Tartar. ʒj. Extract. Colocynth. ʒss. Castor. Sal. Volat. Viper. aa. gr. v. fiant pillulæ pro unica Dosi. Vel,*

3. ℞ *Decoct. Senn. Gereonis ʒvj. Ent. Veneris ʒj. Misc. pro unâ Dosi, vel*

℞ *Sennæ ʒiij. Epithym. Guaiac. Sassafr. Rad. Polypod. Liquorit. Petroselin. aa. ʒij. Sem. Anisi, Fenicul. Baccar. Juniper. aa. ʒj. Summitat. Absinth. Centaur. aa. Mj. Limatur. Ferri prius præparati cum Sale Tartari*

ri 3vj. fiat sacculus pro congiis ij.
vel iij. Cerevisiæ.

Hujusmodi præscripta bis vel ter
per septimanam exhibeantur, per
integrum curationis stadium, Alvus
enim semper solutior esse debet.

Si autem Ventriculus sarcina im-
pura gravetur & adsit vomendi co-
natus, *Emetica*, debitis interstitiis
observatis, apprime conducunt.

Quod ad Præparantia & Alteran-
tia intermedia, quæ in Therapeia
Scorbuti pro specificis tradidimus,
hic etiam pro iisdem habenda sunt,
observato tamen ægrotantis tempe-
ramento, prout ibidem docuimus.
Tinctura Croci vel *Vitriolum Martis*,
Salia Urinosa Animalium, (vel *Salia*
Volatilia Oleosa, ad cramben usque à
nobis inculcata) & *Ens Veneris*, præ-
cipua sunt, & quodvis aliud reme-
dii genus, vel in hoc morbo vel scor-
buto curando, longè antecedunt;
nemini enim non notum est quantâ
vi polleant in obstructionibus rese-
randis, & quam plurimos alios ef-
fectus egregii sane nominis produ-
cant, quos tamen hic recensere nec
fas nec necesse est.

CAP. XXX.

De Rachitide.

1. **R**achitis inter Juniores grassatur, hic in Anglia vulgaris est, & infantibus appropriatur, quos plerumque invadit inter sextum ætatis mentem, & annum secundum, vel secundum cum dimidio; & nisi curetur ante annum quintum, puer staturâ deformis, Nanus, vel toto vita Curriculo Valetudinarius existit.

2. *Signa.* Caput mole grandius quàm in hac ætate vulgo existit, Facultas Intellectiva etiam magis matura quam in aliis qui eundem annorum numerum explêrunt; Dorsum & Ossa incurvata, vel circa Articulos, & costarum extremitates prominentia, Abdomen duritie & tumore affectum, Cutis laxa & flaccida, pectus Angustum, Respiratio difficilis, Tussis, omnium partium debilitas; Movendi & Ludendi fastidium, &c.

3. *Causa* est (plerumque) obstructio

structio in medulla spinali vel nervis ex illa prodeuntibus, unde influxus Spirituum Animalium in Sanguinem inhibetur, unde fit quod fermentum nutritivum in illis partibus deficiat.

4. Raro lethalis est (per se solum) & si febrem subsequatur, & adsit scabies, aut Symptomata leviora, facillime curatur.

Sin autem ægrum citius (in prima nempe pubescentia) invadat, & Symptomata tetriora appareant & in deterius vergentia, cum notabili partium disproportione, ægre curabitur; & si Corpus macie confectum fuerit, ex Asthmate, Febre Hecticâ, Phthisi, &c. Nullus hominum auxiliari potis est.

5. Cura consistit in Obstructionibus removendis, & partibus affectis Roborandis: Primo itaque si Tormina Ventris, & alvus constipata offendant, exhibeatur *Enema Laxans*; ut

& *Decoct. Commun.* ℥vj. *Ol. Lumbricor. Terrestr.* Sacehar. Grysei aa. ℥j. fiat *Enema*. Addi possent & *Manna*, *Semina Carminativa* & *Arthritica*, si opus foret. Si prægravetur *Ventriculus*, detur *Oxymell. vel vin. Scyllitic.* ℥ss. vel ℥vj. vel *Salis Vitrioli* ℔j. vel si infans Robustus fuerit
Tartar.

Tartar. Emetic. gr. ij, vel iij. Sed in Emeticis ordinandis pro circumstantiarum varietate ferendum est Judicium. Quomodocunque autem se habeat, Cathartica debitis intervallis propinata, semper conveniunt, non tamen fortiora quàm ut tres, quatuor, vel quinque dejectiones per diem producant.

℞ *Epatic. Capill. Vener. Scolopendr. Vulgar. aa. Mj. Rad. Polypod. Osmund. Regal. aa. ʒij. Epithymi, Senne aa. ʒj. Cremor. Tartar. ʒss. Ent. Vener. ʒij. Aquæ puræ lbij.* Infund. per horas 24. Colaturæ adde *Mannæ Syr. Rosar. Solutiv. aa. ʒiij.* vel,

℞ *Resin. Jalapp. Mercur. Dulc. aa. gr. iv.* cum pulpa pomi fiat Bolus pro unâ Dosi. In Rachitide Specifica sunt quæ sequuntur; *Rad. Osmund. Regal. Filic. Maris, Graminis, Scolopend. Vulgar. Consolid. Epatic. Rad. Aperient. omnes. Summit. Rutæ Murariæ, Salviæ, Rorismarini, Capill. Vener. Epatic. Anagall. Aquat. Agrimon. Tamarisci, Nasturt. Aquatic. Veronic. Mar.* Quibus adde omnia *Armoniaca, Millepedes, Lumbrici Terrestres. Ebur. C. C. &c.* præcipue eorum *Salia Volatilia & Spiritus*, vel si *Salia* sint *Fixa* addantur guttæ quæ-

quædam *Spirituum Acidorum*, *Salis*,
Sulphuris, &c. evaporando humidi-
tatem, hæc enim egregia sunt Medi-
camina, & viribus vix cedunt. *Ent.*
Veneris, quod in hoc morbo famige-
ratissimum est. Præstat tamen con-
ficere *Apozemata*, *Decocta*, *Infusio-*
nes, &c. *Vegetabilium*, pro vehicu-
lis ad *Salia illa Armoniacæ & Spiritus*
ultimo memoratos, diluenda & di-
gerenda. Exempl.

℞ *Aq. pur.* ℥iij. *Rad. Osmund. Re-*
gal. Capill. Veneris, aa. Mj. *uvarum*
Corinthiacar. ℥iv. *Coque.* *Colaturæ*
℥ij. adde *Tinctur. Croci* (in *Spi-*
ritu Rorismarini) *Ent. Vener.* aa. ℥ij.
Syr. è succo Epatic. ℥ij. *Misc.* *Dosis*
℥iij. ter in die.

Externe Fomentationes & Un-
guenta conveniunt, ut,

℞ *Flor. Salviæ, Chamom. Sambuci,*
Summitat. Lavendul. aa. Mj. *Rad.*
Osmund. Regal. ℥iv. , *Coq. in Aq.*
fontan. q. s. ad. ℥jss. cui adde *Spir.*
Rorismarin. ℥vj. pro fotu. Vel si
magis Arrideat hoc Celeberrimi Vi-
ri, Domini Meyow.

℞ *Folior. Sambuc. Laur. Majoran.*
Salviæ, Rorismarin. Beton. Summitat.
Lavendul. aa. Mij. *Baccar. Juniper.*
Lauri, aa. ℥j. *Contusis* adde *Butyr.*
Maial.

Maial. recent. ℥iij. Aq. Vitæ ℥viij.
 Leniter Coquantur ad Aquæ Con-
 sumptionem. Expressioni adhuc
 calenti adde *Ol. Nucis Moschat. per*
express. ℥ss. Balsam. Peruvian. 3j.
 Misce. Fiat Unguentum. Vice au-
 tem *Butyr. Maial.* usurpari posset
Medulla Bubula, Serum ferinum, O-
leum Lumbricorum, &c.

De Remediis Chirurgicis vide
 scripta doctissim. virorum *Glissoni,*
& Mayow.